

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBA

LIETUVOS SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO TARYBOS VALDYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017 m. gegužės 10 d. Nr. 6
Vilnius

Posėdis įvyko 2017 m. gegužės 10 dieną.

Posėdžio pirmininkė – Dalia Matukienė (Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė).

Posėdžio sekretorė – Nijolė Bujauskienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Pramonės ir prekybos departamento Smulkiojo ir vidutinio verslo politikos skyriaus vyr. specialistė).

Dalyvavo:

Zita Sorokienė (Lietuvos smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacija (toliau – LSVPA);

Nijolė Uinskienė (Lietuvos nacionalinio verslo konfederacija);

Aldas Kikutis (Lietuvos žaislų ir suvenyrų asociacija);

Konstantinas Iljasevičius (Inžinerinės ekologijos asociacija);

Saulius Žilinskas (Lietuvos informacijos verslo asociacija);

Raimundas Beinortas (asociacija „Lietuvos mediena“);

Vytautas Žukauskas (Lietuvos laisvosios rinkos institutas);

Ieva Valeškaitė (Lietuvos laisvosios rinkos institutas);

Danas Arlauskas (Lietuvos darbdavių konfederacija);

Marius Jucikas (Tauragės apskrities verslininkų asociacija);

Andrius Raščius (Lietuvos pramonininkų konfederacija);

Ugnė Radžiūnaitė (Lietuvos pramonininkų konfederacija);

Zigmantas Dargevičius (Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmai);

Evalda Šiškauskienė (Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija);

Jolita Čičiurkienė (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija);

Angelė Bajorienė (Prienuj rajono savivaldybės taryba);

Eglė Kudzmanienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija);

Jolanta Miloš (VŠĮ „Versli Lietuva“);

Raminta Krulikauskienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija);

Indrė Andrijauskienė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija);

Kristina Purvinytė-Baltaduonė (Lietuvos Respublikos ūkio ministerija).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Finansų ministerijos pateiktų mokestinių lengvatų įvertinimo.
2. Dėl atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimo.
3. Dėl Tarybos veiklos reglamento patvirtinimo.

1. SVARSTYTA. Finansų ministerijos pateiktų mokestinių lengvatų įvertinimas.

Tarybos pirmininkė D. Matukienė pristatė Finansų ministerijos pateiktas siūlomas įvertinti 10 mokestinių lengvatų ir panaikinti tas, kuriomis nepasiekti joms keliama tikslai ir kurios nėra efektyvios ir socialiai teisingos.

1. Dėl lengvatinio 9 procentų PVM tarifo, pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 3 punktą taikomo turizmo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka teikiamoms apgyvendinimo paslaugoms.

Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos prezidentė, Tarybos narė E. Šiškauskienė pateikė apžvalgą (analizę), kad sumažintas PVM apgyvendinimo įstaigoms – pagrindinė konkurencingumo ir eksporto paslaugų skatinimo priemonė. Kalbėdama apie pasaulines tendencijas turizmo sektoriuje ir augančius Lietuvos pasiekimus turizmo srityje, pranešėja patikino, kad sumažinto PVM taikymas apgyvendinimo paslaugoms turėjo teigiamą poveikį apgyvendinimo sektoriaus plėtrai, turistų srautų didėjimui ir šalies ekonomikos augimui. 2016 m. Lietuvos apgyvendinimo įstaigose apsistojo rekordinis turistų skaičius – 2,7 mln., iš užsienio turizmo gauta 1,25 mlrd. Eur, turizmo sektoriuje sukurta 68 tūkst. darbo vietų. Lietuvoje fiksuojamas sparčiausias turizmo augimas, palyginti su kaimyninėmis šalimis. 2017–2020 metais planuojama atidaryti 20 naujų viešbučių, investicijos sieks 0,5 mlrd. eurų.

Ūkio ministerija pritaria, kad išlaikyti 9 proc. lengvatinį tarifą, taikomą viešbučių tipo ir specialaus apgyvendinimo įstaigoms, yra svarbu, siekiant skatinti Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 m. programoje išskirtą prioritetinę konferencijų turizmo rūšį ir mažinti sezoniškumo įtaką turizmo sektoriui. Lengvatinis tarifas padarė teigiamą poveikį – mokesčių surinkimas į biudžetą padidėjo dėl didesnio šių paslaugų vartojimo.

PALIKTI LENGVATĄ GALIOTI.

2. Dėl įmonių, kurių vidutinis darbuotojų skaičius neviršija 10 žmonių ir mokesčio laikotarpio pajamos neviršija 300 000 eurų, apmokestinamojo pelno apmokestinamo lengvatiniu 5 proc. pelno mokesčio tarifu (Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 5 straipsnio 2 dalis).

Tarybos nuomone, ši lengvata pateisina jai keliamą tikslą – smulkiojo verslo aplinkos gerinimas, verslumo skatinimas ir finansinė priemonė smulkiausiajam verslui išlikti ir plėstis socialiai teisinga – atitinka Europos smulkiojo verslo akto ir Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo (toliau – Įstatymas), Vyriausybės programos nuostatas. Tačiau įvertinusi tai, kad įmonių dydį ir statusą pagal darbuotojų skaičių reglamentuoja Įstatymas ir jo nuostatos paramos prioritetus nustato smulkiausiajam verslui, Taryba siūlo, kad ši lengvata būtų taikoma tik labai mažoms įmonėms, kurios atitinka Įstatymo 3 straipsnio 3 dalies nuostatas – pirmus 3 įmonės metus taikyti nulinį pelno mokesčio tarifą, vėliau taikyti 5 proc. pelno mokesčio tarifą.

3. Dėl pelno mokesčio lengvatos pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims, jei jų mokesčio laikotarpio pajamos iš ūkinės komercinės veiklos neviršija 300 000 eurų, apmokestinamojo pelno dalis, atitinkanti 7 250 eurų sumą, apmokestinama 0 proc. mokesčio tarifu, o likusi apmokestinamojo pelno dalis 15 proc. mokesčio tarifu. Be to, pelno nesiekiančių vienetų ūkinės komercinės veiklos pajamoms nepriskiriamos pajamos, kurios tiesiogiai skiriamos tenkinant viešuosius interesus vykdomai veiklai finansuoti (Pelno mokesčio įstatymo 5 straipsnio 4 dalis).

Tarybos nariai atkreipė dėmesį, kad ši lengvata daugiausia taikoma viešosioms įstaigoms, klubams ir kt., kurių svarbiausias tikslas nėra pelno siekimas. Tikslas vykdyti veiklą per viešąsias paslaugas ir lengvata taikoma, kai komercinė veikla neviršija nustatytos ribos ir tik daliai apmokestinamojo pelno taikoma lengvata, tačiau ji yra reikšminga kaip finansinė priemonė veiklai plėsti. Yra viešųjų įstaigų, kurios savo veikla monopolizuoja rinką, naudojasi lengvatomis, todėl turėtų būti aiškiai sukonkretintos viešųjų įstaigų pelningumo ir pelno panaudojimo galimybės ir tikslas. Tarybos narys D. Arlauskas pateikė pasiūlymą išgryninti viešųjų įstaigų veiklą – nustatyti, kurios užsiima komercija, kurios ne.

Posėdžio dalyviai konstatavo, kad ši lengvata logiška, nes mažiau apmokestinamas verslas ne lengvata.

PALIKTI LENGVATĄ GALIOTI.

4. Dėl laisvųjų ekonominių zonų įmonėms taikomų pelno mokesčio lengvatų: laisvųjų ekonominių zonų įmonės, atitinkančios nustatytus kriterijus, kuriose kapitalo investicijos pasiekė ne mažesnę kaip 1 milijonų eurų sumą (tam tikrais atvejais kurių darbuotojų skaičius mažesnis kaip 20 ir kapitalo investicijos pasiekė ne mažesnę kaip 1 šimto tūkstančių eurų sumą), 6 mokestinius laikotarpius, pradedant tuo mokestiniu laikotarpiu, kurį ši investicijų suma buvo pasiekta, nemoka pelno mokesčio, o kitais 10 mokestinių laikotarpių jai taikomas 50 procentų sumažintas pelno mokesčio tarifas (Pelno mokesčio įstatymo 58 straipsnio 16 dalies 1 ir 2 punktai).

Tarybos nariai sutarė, kad tai politinis klausimas, kuriam taikomas kitas režimas, tarptautinio konkurencingumo klausimas, ir išreiškė nuomonę, kad lengvata reikalinga, nes tai pagrindinė priemonė skatinti plyno lauko investicijas, galimybė pritraukti užsienio kapitalo, skatinti gamybą ir eksportą, mažinti nedarbą, taikyti naujas technologijas, darbo ir valdymo metodus, užtikrinti regionų socialinę ekonominę plėtrą ir investicijų galimybes. Patrauklumas investicijoms pirmiausia asocijuojasi su teisiniu veiklos reglamentavimu – palankiomis sąlygomis plėtoti verslą, palankiais verslo mokesčiais ir mažesne administracine našta.

PALIKTI LENGVATĄ GALIOTI.

5. Dėl pelno mokesčio lengvatos paramos davėjams: nustatytais atvejais įmonėms iš pajamų leidžiama du kartus atskaityti išlaidas paramai, tačiau ne daugiau kaip 40 proc. apmokestinamojo pelno (Pelno mokesčio įstatymo 28 straipsnio 2 dalis).

Tarybos nariai aptarė, kad šios lengvatos tikslas – padėti ir skatinti socialiai priimtinių poreikių tenkinimą visuomenei naudingais tikslais. Panaikinus šią lengvatą ženkliai suprastėtų tarptautinio bendradarbiavimo veikla, žmogaus teisių apsaugos, mažumų integracijos, kultūros, religinių ir etinių vertybių puoselėjimo, švietimo, mokslo ir profesinio tobulinimo, neformaliojo ir pilietinio ugdymo, sporto, socialinės apsaugos ir darbo, sveikatos priežiūros, nacionalinio saugumo ir gynybos, teisėtvarkos, nusikalstamumo prevencijos, gyvenamosios aplinkos pritaikymo ir būsto plėtros, autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos, aplinkos apsaugos ir kitose visuomenei naudingomis ir nesavanaudiškomis pripažįstamose srityse. Panaikinus lengvatą paramos teikėjams išaugtų išlaidos ir tikėtina, kad parama nebūtų teikiama ar ją sumažintų. Tai palanki lengvata filantropinei veiklai – Lietuvai reikia paramos. Tarybos valdybos narių nuomonė vienareikšmiška – lengvatos nenaikinti.

PALIKTI LENGVATĄ GALIOTI.

6. Dėl akcizų lengvatos, pagal kurią elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms, taikomas 0,52 euro už elektros energijos megavatvalandę akcizų tarifas (Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 47 straipsnio 2 dalis).

7. Dėl akcizų lengvatos, pagal kurią verslo reikmėms naudojamoms akmens anglims taikomas 3,77 euro už toną produkto akcizų tarifas (Akcizų įstatymo 54 straipsnio 2 dalis).

8. Dėl akcizų lengvatos, pagal kurią koksui ir lignitui, naudojamiems verslo reikmėms, taikomas 4,63 euro už toną produkto akcizų tarifas (Akcizų įstatymo 55 straipsnio 2 dalis).

9. Dėl akcizų lengvatos, pagal kurią gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, taikomas 0,54 euro už vieną megavatvalandę produkto akcizų tarifas (Akcizų įstatymo 59 straipsnio 3 dalis).

Tarybos nariai pritarė 6–9 punktuose nurodytų lengvatų taikymui.

PALIKTI LENGVATAS GALIOTI.

10. Dėl nekilnojamojo turto mokesčio lengvatų:

10.1. fizinio asmens nekilnojamajam turtui, kuris naudojamas kulto apeigų reikmenų gamybai (Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 punktas);

10.2. juridinių asmenų nekilnojamajam turtui (arba jo daliai), naudojamam laidojimo paslaugoms arba esančiam kapinių teritorijoje (nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 7 punktas).

Tarybos nariai pritarė šių lengvatų panaikinimui. Verslas turi turėti vienodas sąlygas.

10.1–10.2 PUNKTUOSE NURODYTAS LENGVATAS PANAIKINTI.

10.3. Juridinių asmenų, veikiančių pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, nekilnojamajam turtui (arba jo daliai), naudojamam tik nekomercinei veiklai (Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 16 punktas).

Tarybos valdybos narių nuomone, ši lengvata, kaip viena iš finansinės paramos priemonių, Asociacijų įstatyme nustatytiems tikslams ir funkcijoms atlikti turi išlikti.

LENGVATĄ PALIKTI GALIOTI.

Tarybos valdybos nariai svarstė, kodėl nenaikinamos lengvatos žemės ūkyje. Kol nėra prievolės registruotis PVM mokėtoju, ūkininkai nemoka jokio pajamų mokesčio, o „Sodros“ lubos gana žemos. Be to, ūkininkams taikomos nekilnojamojo turto, aplinkos taršos ir kitų mokesčių lengvatos.

Apibendrinami klausimą Tarybos valdybos nariai svarstė, kodėl Finansų ministerija pasirinko būtent šias lengvatas, kai jų yra gerokai daugiau. Nėra jokios minėto pasirinkimo analizės, jokio pagrindimo. Taryba paprašė Finansų ministerijos pateikti duomenis apie į biudžetą negautas lėšas, lengvatų poveikį smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrai ir konkurencingumui, tačiau atsakymo negavo.

Lengvatų panaikinimo klausimas yra glaudžiai susijęs su Tarybos plėtojamu „Verslo laiptų“ projektu, kuriame bus atspindėta visa teisinė, mokestinė, administracinė veikla Lietuvoje. Mokestinių lengvatų klausimas yra sudėtingas ir nevienareikšmiškas, todėl buvo organizuota išplėstinė diskusija, tačiau Finansų ministerija nenorėjo dalyvauti.

Lietuvos laisvosios rinkos instituto viceprezidentas V. Žukauskas sakė, kad Finansų ministerijos pasiūlymai niekuo nepagrįsti, nenurodyti kriterijai, kuriais vadovaujantis pateikti pasiūlymai, nenurodytas poveikis smulkiajam ir vidutiniam verslui, ekonomikai. Pranešėjas konstatavo, kad tai elementarus mokesčių pakėlimas.

Kalbėjo: D. Matukienė, Z. Sorokienė, D. Arlauskas, S. Žilinskas, E. Šiškauskienė, E. Kudzmanienė, V. Žukauskas, N. Uinskienė, M. Jucikas, A. Kikutis, J. Čičiurkienė.

NUTARTA – pasiūlyti Finansų ministerijai:

1. 1–9 ir 10.3 punktuose nurodytų lengvatų nenaikinti.
2. 10.1–10.2 nurodytas lengvatas panaikinti.

Nutarta vienbalsiai.

2. SVARSTYTA. Atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimas.

Tarybos pirmininkė pateikė gautą Finansų ministerijos parengtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2627(2)“ projektą.

Projekte siūloma pritarti Lietuvos Respublikos atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimo įstatymo projekto nuostatomis, kad bet kokie mokėjimai grynaisiais pinigais gali būti atliekami iki tol, kol jie pasiekia 3000 eurų, t. y. siūloma nustatyti, kad maksimali leidžiama sandorių suma

neviršytų 3 tūkst. eurų. Finansų ministerija įvardija kelias priežastis, kodėl pasirinkta būtent ši suma (2015 m. buvo siūloma 5 tūkst. eurų): pirma, tai ES ir pasaulinė tendencija riboti sandorius grynaisiais; antra, kova su tarptautinio terorizmo finansavimu; trečia, visuomenės ir valstybės interesas efektyviai kovoti su šešėline ekonomika.

Lietuvos laisvosios rinkos instituto viceprezidentas V. Žukauskas išreiškė abejonę, kad atsiskaitymų grynaisiais ribojimas yra veiksminga kovos su šešėline ekonomika priemonė, – esą toks reguliavimas niekaip nepaveiks sąmoningai besirenkančiųjų šešėlį. Abi sandorio pusės žino, kad pažeidžia įstatymą, nes turi iš to naudos (kai perkamos kontrabandinės cigaretės, kai gaunamas atlyginimas vokelyje, kai neprašoma pardavimo dokumento tam, kad įmonė neapskaitytų pajamų ir taip padarytų nuolaidą). Tai neefektyvus būdas kovoti su šešėliu – joks ribojimas to nepaveiks, be to, trūksta paaiškinimų, kodėl ribojama veikla. Net jei būtų visiškai uždrausti grynieseji, ekonominės paskatos dalyvauti šešėlinėje ekonomikoje niekur nedingtų – būtų rasta kitų atsiskaitymo būdų, pvz., kita valiuta.

Tarybos valdybos nariai įžvelgė, kad tai gali būti naudinga tik bankams, o verslui tai papildoma administracinė našta. Tas ribojimas turėtų būti, tačiau turi būti ir priežiūros mechanizmas, kuris užtikrintų, kad nelegalių atsiskaitymų būtų kuo mažiau arba jiems nebūtų galimybių. Be to, smulkiosioms ir vidutinėms įmonėms, kurių maža apyvarta, būtų sunku išsilaikyti be grynųjų pinigų, nes bankai kelia įkainius, apmokestina terminalus. Visoje ES vadinamasis pinigų tranzitas yra 10 tūkst. eurų, tai kodėl galima legaliai įsivežti 10 tūkst. eurų, o pirkti už juos negalima.

Kalbėjo: D. Matukienė, Z. Sorokienė, S. Žilinskas, A. Kikutis, N. Uinskienė, R. Beinortas, A. Raščius.

NUTARTA:

Nepritarti Finansų ministerijos pateiktam siūlymui ir parengti siūlymą dėl atsiskaitymo grynaisiais pinigais ribos –10 tūkst. eurų.

Nutarta vienbalsiai.

3. SVARSTYTA. Tarybos veiklos reglamento tvirtinimas.

Pagal 2017 m. gegužės 1 d. įsigaliojusį Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą Nr. XIII-192, Tarybos tikslai, funkcijos, teisės ir pareigos yra reglamentuotos įstatymu. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. balandžio 20 d. priėmė nutarimą Nr. 285 „Dėl Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos sudėties ir jos nuostatų patvirtinimo“, kuriuo patvirtino Tarybos sudėtį. Todėl reikalinga atnaujinti Tarybos veiklos reglamentą.

Tarybos valdybos nariai pateikė pasiūlymų dėl atnaujinimo.

NUTARTA:

Patvirtinti Tarybos veiklos reglamentą.

Nutarta vienbalsiai.

Tarybos pirmininkė



Dalia Matukienė

Posėdžio sekretorė



Nijolė Bujauskienė